

Vint anys de l'Assemblea de Catalunya

De l'Assemblea de Catalunya, se'n celebra l'aniversari de la creació —ara precisament el vintè—, però no el de l'adéu, aquell que hauria de commemorar la consecució dels objectius polítics pels quals fou creada, ja que té diversos finals. Potser la manca d'una normalitat en l'autogovern català continua impulsant-nos a celebrar situacions difícils, i fins i tot les derrotes, abans que les victòries perquè les considerem parcials o enganyoses.

El fet és que, de l'Assemblea de Catalunya, organisme que historiadors com Josep Benet consideren el moviment unitari més important de tota la història de Catalunya, se'n commemora la creació, que arranca de l'èxit i el ressò aconseguit amb la tancada d'intel·lectuals a Montserrat, al desembre de 1970. La constitució formal té lloc a l'església de Sant Agustí, al cor de la Ciutat Vella de Barcelona, el 7 de novembre de 1971, sense que la policia en tingui el més mínim indici, preocupada com estava aquell dia per la visita del príncep Joan Carles. És més, se'n assabenta pel telèfon interceptat del corresponsal de *Le Monde* i encara dubta de l'autenticitat de la notícia, fins que se'n acaba de convèncer quan ho veu publicat a la premsa estrangera.

La unitat es va configurar entorn de quatre punts bàsics: amnistia, llibertats, restabliment de l'Estatut del 32 com a via cap a l'autodeterminació i coordinació de tots els pobles peninsulars en la lluita democràtica. La Reforma accepta els quatre punts amb matisos, sobretot pel que fa a la reivindicació nacional, i l'Assemblea es dilueix amb les primeres eleccions democràtiques del juny del 1977. Uns mesos abans, quan comença la campanya electoral, els principals partits polítics ja l'han donada quasi per morta, encara que no l'abandonaran fins al 6 de novembre d'aquell mateix any. Alguns líders tan actius en aquest organisme com Àngel Colom i Lluís Maria Xirinacs, encara hi restaran fins a la sessió següent i els partits minoritaris que han quedat sense representació

parlamentària la mantenen dos anys més. No hi ha doncs una data única de defunció, i de fet un apartat, el del dret a l'autodeterminació, encara avui s'arrossega com una assignatura pendent.

El paper de l'Assemblea de Catalunya va ser important en la recta final de la dictadura, però ho va ser menys al final de la transició. En una primera fase aconseguíeu d'aglutinar tota l'oposició democràtica contra la dictadura i entorn d'uns objectius mínims, i aquestes reivindicacions s'estenen per barris i comarques. Probablement sense la pressió de l'Assemblea no s'hauria aconseguit l'Estatut tan aviat i aquestes *comunidades autónomas* que ara reclamen les competències dels catalans potser ni tan sol existirien. El *café para todos* només va ser possible perquè hi havia uns cafeïnòmans que l'exigien per a començar el dia.

Però quan l'Assemblea tenia més força, i ho havia demostrat amb mobilitzacions com les de l'1 i el 8 de febrer o la de l'11 de setembre del 1976, es produeix també un canvi en les estratègies dels partits que la integraven. La proximitat de la cita electoral els fa abandonar l'acció unitària per situar-se en el millor lloc de la línia de sortida, i això quan les reivindicacions nacionals encara no s'havien assolit. L'acció unitària va servir segurament perquè les forces polítiques que havien donat suport a l'Assemblea obtinguessin a les primeres eleccions les tres quartes parts dels escons catalans a les Corts. Però aquestes forces guanyadores no van poder imposar allò que marcaven els seus programes. El poder central, a mans d'una UCD sorgida dels rengles del franquisme, imposa l'operació Tarradellas, amb una Generalitat provisional que recupera la legalitat nominal dels anys 30 i bloca l'intent de desenvolupar una assemblea de parlamentaris catalans. ¿Es va dissoldre massa aviat l'Assemblea de Catalunya? ¿Els poders fàctics haurien permès d'anar més enllà del que es va aconseguir? Són interrogants oberts sobre els quals s'hauran de pronunciar els historiadors i els politicòlegs aprofitant l'excusa d'aquest i aniversaris de l'Assemblea de Catalunya i d'altres.

Antoni Batista / Josep Playà

Autors de *La gran conspiració. Crònica de l'Assemblea de Catalunya* (Editorial Empúries) que acaba d'aparèixer.

La preocupant sonoritat de qui parla

El "Professor de Ciència Política i Dret Constitucional a la Universitat de València-Estudi General", i també "President de l'Institut Valencià d'Estudis Polítics i Socials (IVEPS)", Vicent Franch i Ferrer, publicava en aquestes pàgines fa uns quants dies —concretament el 7 d'octubre passat— un article titulat "Nacionalisme: la nul·la sonoritat del silenci". En aquest escrit, l'il·lustre professor es queixa que, davant "l'espectacular eclòsi dels nacionalismes continentals i el crucial i retornat debat del dret dels pobles a l'autodeterminació", els que ell anomena "actors del *soi-dissant* nacionalisme" valencià no hagen estat capaços d'atrevir-se a formular reflexions "sobre els esdeveniments que emplen les preocupacions de les cancelleries d'Europa i també de l'estat espanyol". I afegeix més endavant: "Fuster, Marqués, Cucó, Soler, V. Pitarch, J.F. Mira, G. Muñoz, E. García, Burguera, Ventura... —per no parlar d'una llarga nòmina d'activistes que en un moment o altre han volgut ser definidors de les pautes polítiques nacionalistes— han emmudit de sobte, o bé es dediquen a reeditar-se a si mateixos en recordatoris i romanços ingènuament inútils de tan bèsties que són els nostres contraris".

La veritat és que ja, ni els nostres llauran al dret. Perquè, ¿què vol ara, Vicent Franch, tocant aquesta flauta? ¿Com pot ser tan poca-solta situant-se *au dessus de la mêlée*, quan ell pertany, sens dubte, a aquella llarga nòmina d'activistes que en un moment o altre han volgut ser "definidors de les pautes polítiques nacionalistes"? ¿No va ser ell l'autor del programa polític del PNPV, treball del qual se sentia ben còfoi? ¿No és autor, junt amb altres col·laboradors, de *Document 88*? ¿No és autor d'una bona quantitat d'articles en què, com en els anteriors treballs esmentats, ha volgut "ser definidor de les pautes polítiques nacionalistes"? ¿No ha participat, fins i tot, en la política activa? ¿Què vol dir això de situar-se, ara, a la vora del camí, i assenyalar els uns i els altres amb dit acusador, assegut sota la refrescant ombra d'un arbre, com si a ell no l'afectara, com si acabar de descendir, pur i immaculat, de qualsevol galàxia estranya?

I encara afegeix aquesta acusació als abans esmentats: "Mancats d'idees noves, amagats de l'opinió pública, incapaços de dur endavant iniciatives per crear un nou discurs nacionalista, ens hauria de fer feredat l'espessa tranquil·litat de la confraria mentre arreu d'Europa, i aquí mateix, a tocar de mans, les velles aspiracions dels pobles van trobant els camins de la llibertat". El paràgraf és deliciós. I si,

com sembla, Vicent Franch es desvincula de la que ell anomena "confraria", formada per individus "mancats d'idees noves, amagats de l'opinió pública, incapaços de dur endavant iniciatives per crear un nou discurs nacionalista", ¿què més vol?

Es troba, doncs, davant la seua gran ocasió. Després de "l'espectacular eclòsi dels nacionalismes continentals i el crucial i retornat debat del dret dels pobles", els valencians esperen que algú els oriente. De Vinaròs a Oriola i de Villargordo del Cabriel a Cullera, tot un poble espera ansiós que vinga algú amb la bona nova de fer valer el deu dret a l'autodeterminació. Vicent Franch es troba, davant seu, 3.500.000 ciutadans a qui dirigir el seu missatge nacionalista, desproveït, això sí, de tots els "tics, displicències i l'escassa perícia" que contenia el missatge dels "oficials enfrescadors de l'assumpte". (Supose que vol dir "engrescadors"). Jo no m'ho pensaria dues vegades. El que s'entén ben bé és que l'il·lustre professor i president de l'IVEPS demane —gairebé exigint-ho— que parlen aquells que tants "tics, displicències i escassa perícia" com també manca de "dedicació i responsabilitat" havien demostrat. ¿Per a què? Siga ell qui ens illumine i ens guie cap al port a què ens conduirà la nostra autodeterminació. Que imagine que deu saber qui és i on es troba.

Una cosa, tan sols, em preocupa de l'article de Franch i és el final. Acaba dient: "Qui haja de parlar, que ho faça ara; i si no, ¿que calle per sempre més!". I això, com dic, és preocupant. Una vegada, a González Lizondo, regidor de Cultura de l'Ajuntament de València, li van preguntar què opinava de Joan Fuster i contestà ràpidament i contundentment: "¿Algú que mai no devia haver nascut!". Heus ací dues maneres de voler reduir al silenci l'adversari. Dos actituds convergents. Vicent Franch, segons tinc entès, ha convidat en alguna ocasió González Lizondo a la seues tertúlies de l'Hotel Inglés de València amb l'afany de trobar una *tercera via*. ¿No deu ser que, d'aquests contactes amb Lizondo, a Franch li deu haver entrat la síndrome d'Estocolm? Mai no hauria cregut que l'il·lustre professor fóra capaç d'exigir rotundament "callar per sempre més" a aquells que no parlen quan al senyor Franch li ve de gust que ho facen. Per la part que em toca com a membre al·ludit de la, segons ell, nefasta "confraria", sols he de dir que parlaré tant com i quan em rote. Si més no, per denunciar actituds com les que s'albiren en llegir la frase amb la qual Franch acaba el seu article.

Francesc de P. Burguera